

datum	11-4-2025
portefeuillehouder	Jelmer Vierstra
contactpersoon	Erwin Lindeijer
fractie(s)	LijstvanderDoes
onderwerp	Raadsvoorstel (D/24/164664) Toetsingskader windenergie Reijerscop

Op 4 april ontving LijstvanderDoes een Raadsinformatiebrief over de consequenties van het uitstel van het rapport over nieuwe normen voor windturbines.

In 2016 oordeelde het Europese Hof dat windturbinevoorschriften van het gewest Wallonië in strijd waren met het Unierecht omdat die voorschriften waren vastgesteld zonder voorafgaande Milieueffectrapportage (MER) zoals geëist wordt in de SMB richtlijn (EU richtlijn 2000/14/EG, deze richtlijn verplicht overheden een milieubeoordeling uit te voeren van haar plannen en programma's die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben) van 2001. Direct daarna werd er in de publiciteit op gewezen dat die uitspraak ook van belang was voor Nederland omdat het Rijk in 2010 soortgelijke voorschriften had vastgesteld zonder voorafgaande MER. Niettemin oordeelde de Raad van State in een uitspraak van 2019 dat er met de Nederlandse windturbinevoorschriften niets mis was omdat, zo stelde de Raad zonder overtuigende motivering, die voorschriften geen "plan" of "programma" waren in de zin van de SMB richtlijn zodat die richtlijn niet van toepassing zou zijn. In de jaren daarna handhaafde de Raad van State dat standpunt in tal van zaken die mede daardoor door klagende burgers werden verloren. In juni 2021 herhaalde het Europese Hof in niet te mis verstane bewoordingen de uitspraak in de d'Outremont zaak in een prejudicieel advies over windturbinevoorschriften van Vlaanderen. Ook in dit advies -de Nevele zaak- oordeelde het Hof dat die voorschriften in strijd zijn met het Unierecht wegens het ontbreken van een voorafgaande MER. Toen aan die Nevele uitspraak ook in Nederland de nodige publiciteit was gegeven, besloot de Raad van State in januari 2021 zich opnieuw en nu ten principale te buigen over de vraag of de Nederlandse windturbinevoorschriften wel of niet in overeenstemming waren met het Unierecht.

Op 30 juni 2021-dus ruim 10 jaar na het vaststellen van die voorschriften en vijf jaar na de d'Outremont zaak-kwam het verlossende woord; de Raad van State ging om en oordeelde dat ook de Nederlandse windturbinevoorschriften in strijd waren met het Unierecht en dus niet van toepassing kunnen blijven (wegens het ontbreken van een deugdelijke MER) voorafgaand aan de vaststelling van de voorschriften.

Vraag 1

Wanneer wordt, gelet op de verschillende uitspraken van het Europese Hof, de verplichte MER toets alsnog uitgevoerd voorafgaand aan verdere activiteiten die moeten leiden tot de plaatsing van Windturbines in Reijerscop?

Antwoord

Bij twee windturbines is geen sprake is van een plicht tot uitvoering van een m.e.r.-beoordeling (toets). De consequenties hiervan staan toegelicht onder kanttekening 3.7 in het raadsvoorstel en in de raadsinformatiebrief "Consequenties uitstel landelijke windturbinenormen voor windenergie in Reijerscop" (D/25/176063). Het college heeft om die reden in het Toetsingskader verplicht gesteld dat de initiatiefnemer een project-MER moet uitvoeren, onafhankelijk van het aantal windturbines. Dat gebeurt vóórdat een vergunningsaanvraag wordt ingediend.

Vraag 2

In de Flora- en Faunawet werd de natuur beschermd. Sinds 1 januari 2017 (bij het van kracht worden van de Omgevingswet), werden de bepalingen uit de Flora-en Faunawet in de Omgevingswet opgenomen. Een van deze bepalingen om planten en dieren te beschermen is de verplichting tot een ecologisch onderzoek voorafgaand bij onder anderen bouwactiviteiten. Dit ecologisch onderzoek bestaat uit een Quick scan en een veldonderzoek om in kaart te brengen welke beschermde dier- en plantsoorten mogelijk aanwezig zijn in het projectgebied (en). Als blijkt dat er beschermde soorten aanwezig zijn dan volgt een uitvoeriger onderzoek. Wanneer worden deze verplichte onderzoeken uitgevoerd?

Antwoord

De quick scan is uitgevoerd door bureau Waardenburg in het kader van het participatieproces en gepubliceerd op Denkmee.woerden.nl. Er bleken in 2024 al beschermde soorten aanwezig te zijn. Een uitgebreid veldonderzoek vindt plaats als de plannen voor een windpark concreter zijn. Op basis van dit onderzoek wordt bepaald of het beoogde windpark kan worden gerealiseerd zonder teveel schade toe te brengen aan de natuur, en of eventuele nadelen voor de natuur gecompenseerd moeten worden. Dit wordt vastgesteld in de natuurvergunning.

Vraag 3

Naar de effecten op de volksgezondheid van mensen bij de plaatsing van hoge windturbines, is nog helemaal geen onderzoek gedaan. In de Algemene Wet Bestuursrecht staat dat overheden een voorzorgplicht hebben (bron: Prof. Albert Koers). Wanneer wordt aan de voorzorgplicht voldaan?

Antwoord

De gemeente past het voorzorgbeginstel toe volgens de omschrijving ervan in de Omgevingswet. Daarin staat dat bedrijven en overheden maatregelen nemen als het aannemelijk is dat activiteiten negatieve gevolgen kunnen hebben voor het milieu of de gezondheid. Hierbij gaat het om maatregelen om effecten of emissie zoveel mogelijk te vermijden waar dat in verhouding staat tot de inspanning. Het niet plaatsen van windturbines is daarbij geen vorm van voorzorgbeginstel of zorgplicht. Het zo goed mogelijk voorkomen van verdere klimaatproblemen is immers ook een zorgplicht. Met in dit geval als doel om klimaatverandering/emissies door fossiele verbranding te beperken.

De specifieke zorgplicht laat ruimte voor een initiatief om zelf te zorgen voor de leefomgeving. Voor het windpark in Reijerscop stelt de gemeente vast welke vorm die zorgplicht krijgt, door eisen te stellen aan initiatiefnemers. De uitgangspunten bieden een initiatief de mogelijkheid om hun eigen zorgplicht zo goed mogelijk in te vullen.

Enige overlast is in het drukke Nederland niet te voorkomen. Dit is de conclusie van het Rijk in de planMER bij de nieuwe rijksnormen voor windturbines in 2022. De gemeente volgt de afweging van het Rijk voor de nieuwe rijksnormen. Daarbij dragen de extra norm voor maximaal momentaan geluid, de strengere geluidsnormen, de slagschaduwnorm, de naderingsdetectie en de participatieplicht bij aan het vormgeven van het voorzorgbeginstel voor dit windpark.

Vraag 4

De afgesproken 35 TWh die Nederland moet opwekken uit zon en wind is inmiddels in Nederland al ruimschoots gehaald klopt deze info voor heel Nederland. Is het daardoor mogelijk de plannen voor Windturbines in Woerden "on hold" te zetten?

Antwoord

De CBS-gegevens uit 2023 geven aan dat er 27 TWh/jaar aan windenergie en 20 TWh/jaar aan zonnestroom is opgewekt (47 TWh totaal). Die totale opwekking is inclusief wind op zee en kleinschalige zonne-energie. Echter, voor wind op zee is een apart doel gesteld en kleinschalige zonne-energie wordt ook anders meegenomen. Het RES-doel gaat dus over een deel van de opgewekte 47 TWh/jaar, namelijk alleen wind op land en grootschalige zonne-energie (ook op daken). Hiermee werd najaar 2024 het landelijke RES-doel van 35 TWh/jaar nog niet gehaald in 2030. Daarnaast heeft de gemeente binnen de RES een eigen doelstelling vastgesteld voor de opwek van duurzame energie voor 2030. Om deze doelstelling te halen, heeft de gemeente ervoor gekozen om windenergie op te wekken in de polder Reijerscop.

De RES-regio's hebben overigens destijds gezamenlijk voor 55 TWh/jaar aan plannen ingediend, hun zogenoemde RES-bod. Die plannen zullen niet allemaal gerealiseerd worden. Wetende dat een deel van de plannen zal sneuvelen, zijn de RES-regio's met die totale hoeveelheid plannen aan de slag gegaan, om uiteindelijk minimaal 35 TWh te halen. Zo ook de RES-regio U16 waar Woerden onder valt. Op dit moment ligt de RES U16 nog niet op schema om haar bod te halen. Daarom is het niet wenselijk om de plannen on hold te zetten.

Vraag 5

Klopt het dat de Res afspraken niet kunnen terugvallen op, of gewaarborgd zijn op, wet- en regelgeving?

Antwoord

De Regionale Energiestrategieën zijn geen juridisch bindende afspraken, maar zijn wel degelijk gebaseerd op wetgeving. In de Klimaatwet zijn doelstellingen vastgelegd voor de reductie van CO₂-uitstoot. Vervolgens zijn in het Klimaatakkoord van 2019 afspraken gemaakt over hoe deze doelen per sector behaald moeten worden. Voor de energiesector zijn hiervoor de Regionale Energiestrategieën opgezet.

Daarnaast zijn op provinciaal niveau de RES-doelen opgenomen in de Omgevingsvisie.

Vraag 6

Nu de provincie is overgegaan tot het aanwijzen van een plek voor windturbines op Papekop en de Cattenbroekerdijk, gaan diverse inwoners van de wijk Molenvliet en Snel en Polanen hier last van krijgen, als dit doorgaat. Slechts een beperkt gedeelte van de mensen die binnen de 800 meter grens wonen hebben een uitnodiging van de provincie gekregen om mee te praten hierover. Zijn er afspraken gemaakt met de provincie over welke inwoners een uitnodiging zouden krijgen?

Antwoord

De provincie heeft voor haar projectbesluit windenergie Oudewater/Montfoort in eerste instantie een kleinere groep omwonenden (gevestigd binnen de 800 meter van een zoekgebied voor windturbines) uitgenodigd. De gemeente heeft er bij de provincie wel op aangedrongen om ook mensen uit te nodigen die op grotere afstand van een mogelijk windpark wonen. Maar de provincie heeft daar tot op heden geen gehoor aan gegeven.